

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Географічний факультет

Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

рівень третій (доктор філософії)

галузь знань 10 Природничі науки

спеціальність 103 Науки про Землю

освітньо-професійна програма Науки про Землю

Луцьк – 2022

Силабус нормативної дисципліни «Педагогічна практика» третього(доктор філософії)рівня вищої освіти, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 103 Науки про Землю, за освітньо-професійною програмою Науки про Землю.

Розробник: к.г.н., професор кафедри фізичної географії Мельнійчук М.М.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Фесюк В. О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної географії

протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

проф. Фесюк В. О.

3.Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань 10 Природничі науки спеціальності 103 Науки про Землю	нормативна
Кількість годин/кредитів 180/4		Рік навчання – 2
		Семестр –4
	освітній ступінь: доктор філософії	Форма контролю: залік

2. Інформація про викладача

Викладач	Мельнічук Михайло Михайлович
Науковий ступінь	кандидат географічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	професор кафедри фізичної географії
Профайл	http://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Мельнічук Михайло Михайлович
Телефон	+380663973970
e-mail	melniichuk.mm@gmail.com
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожної середи о 13.25-14.45, аудиторія С-616

3.1. Анотація освітнього компоненту

Педагогічна практика належить до нормативних навчальних дисциплін, спрямована на формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти теоретичних засад та методичних основ формування знань та умінь у процесі викладання дисциплін за фахом, сучасного наукового підходу, вироблення навиків проведення різних типів занять та науково-дослідницької роботи.

3.2. Пререквізити і пост реквізити освітнього компоненту

Пререквізити: методика викладання географії, методика викладання дисциплін за фахом у вищих навчальних закладах, методика викладання наук про Землю, теорія і методологія географічної науки, методи прикладних досліджень, інформаційні технології в галузі знань, філософія, загальне землезнавство, геологія, гідрологія, метеорологія, екологія.

Постреквізити: педагогічна практика у закладах вищої освіти, концепції сучасного природознавства, управління природоохоронною діяльністю, глобальні проблеми людства.

3.3. Мета та основні завдання освітнього компоненту

Метою педагогічної практики є удосконалення здатності до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у практику професійної діяльності, до використання методів наукового дослідження для оцінювання практики професійної діяльності, до впровадження інновацій у професійну діяльність; сприяння формуванню психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи, професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією; допомога набуттю досвіду викладацької роботи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, усвідомлення здобувачами практичних засад та методичних

основ формування вмінь проведення різних видів занять з наук про Землю та розвиток умінь і навичок докторантів використовувати такі знання у практичній діяльності. Педагогічна практика передбачає підготовку фахівців здатних ефективно проводити заняття у закладах вищої освіти, зокрема дисциплін землезнавчого циклу.

Основними завданнями педагогічної практики є: навчальні: сформувати знання про об'єкт і предмет педагогічної практики, її структуру й місце в формуванні майбутнього викладача вищого навчального закладу; забезпечити засвоєння теоретичних засад методики викладання наук про Землю на основі компетентнісного підходу до побудови його змісту, психодідактичних засад формування географічних знань, істотного арсеналу технологій навчання; методичні: навчити самостійно визначати зміст і методичний апарат навчання; вміння диференціювати навчальний матеріал на основний (поняття, причинно-наслідкові зв'язки, закономірності, світоглядні ідеї) та допоміжний; дослідницькі: сформувати вміння працювати з науково-методичною літературою, самостійно проводити наукові та польові дослідження з наук про Землю, здійснювати діагностування ефективності процесу формування компетентностей, використовувати психологічні методи дослідження особливостей засвоєння інформації; конструктивні: навчити аналізувати навчальні плани, робочі програми, підручники та інші засоби навчання і доцільність застосування дидактичних інструментів у навчально-виховному процесі, проектувати зміст навчання, різні види пізнавальної діяльності і способи їхнього включення у процес навчальної діяльності, планувати педагогічну діяльність; організаторські: забезпечити оволодіння навичками організації навчально-пізнавальної діяльності та коригування в процесі ведення занять, вивчення ступеня і глибини засвоєння програмного матеріалу та його корекції, рівня сформованості інтелектуальних вмінь та їхнього наукового світогляду; практичні: виробити вміння користуватися методичним апаратом; підготувати майбутніх викладачів до здійснення навчально-виховного процесу.

3.4. Результати проходження практики (компетентності)сприяє формуванню:

До кінця навчання докторанти набудуть такі компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері організації та проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних, самостійних індивідуальних занять та польових і прикладних досліджень в галузі наук про Землю.

Загальних компетентностей (ЗК)

ЗК 1.Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу значного обсягу наукової інформації, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК 4. Здатність демонструвати культуру наукового усного і писемного мовлення державною та іноземними мовами під час презентації та обговорення результатів наукового дослідження.

ЗК 5. Здатність налагоджувати наукову взаємодію, співробітництво, дотримуючись етичних норм у професійній та науково-дослідницькій діяльності.

Спеціальних (фахові) компетентностей (СК)

СК1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами усно та письмово, під час проведення презентації та обговорення результатів власного наукового дослідження.

СК2.Здатність добирати, адаптувати та створювати сучасні та ефективні методики, технології та методи навчання й науково-дослідницької діяльності в галузі педагогіки вищої школи з використанням сучасних інформаційних технологій.

СК 3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК 4. Здатність планувати освітній процес та прогнозувати його результати.

СК 5.Здатність організовувати освітній процес та застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.

СК 6. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби впродовж життя.

СК 7. Здатність до пошуку й оброблення інформації в науковій та методичній літературі на основі використання різноманітних освітніх ресурсів (фахові та періодичні наукові видання, архівні матеріали, онлайн-ресурси тощо).

Успішне проходження педагогічної практики сприятиме досягненню аспірантами **програмних результатів навчання**

ПРН-2. Конструювати та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу у ЗВО.

ПРН-3. Демонструвати знання, закономірності і принципи організації освітнього процесу, прогнозування результатів планування освітнього процесу.

ПРН-4. Здійснювати критичний аналіз наукових методів пізнання та можливостей їх застосування в освітньому процесі.

ПРН-5. Використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати різні підходи до розв'язання проблем у професійній педагогічній діяльності.

ПРН-7. Здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

ПРН-9. Аргументувати своє бачення спрямованості професійної діяльності фахівця наук про освіту.

ПРН-10. Визначати оптимальні шляхи конструктивного розв'язання комунікативних задач та завдань, пов'язаних із особистісним і професійним розвитком і самореалізацією.

3.5. Структура освітнього компонента

№	Тема	Усього	Лекції	Практ.зан.	Самост. робота	Консультації	Форма контролю/ Бали
	Педагогічна практика	180			168	12	
	<i>Проведення навчальних занять</i>						20
	<i>Рецензія на відвідані лекції, практичне заняття (не менше двох)</i>						10
	<i>Методичні вказівки до виконання практичних робіт</i>						10
	<i>Підготовка конспекту лекцій та презентаційного матеріалу до них</i>						10
	<i>Методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань студентами</i>						10
	<i>Презентація захисту</i>						10
	<i>Доповідь і захист практики</i>						30
	Разом за практику:	180			168	12	100

3.6. Організація проведення практики

Згідно з навчальним планом Університету педагогічна асистентська практика для аспірантів освітньо - наукової програми *Науки про Землю* проводиться у четвертому семестрі.

Загальний обсяг науково-педагогічної практики складає 2 кредити ЄКТС (60 годин), у тому числі:

- 30 год. – навчально-методична та наукова робота (вивчення досвіду провідних викладачів університету, оволодіння навичками структурування та психологічно обґрунтованого перетворення наукових знань в навчальний матеріал, відвідування та аналіз лекційних, семінарських та практичних занять, керівництво різними видами діяльності студентів, у тому числі науковою);

- 30 год. – аудиторне навантаження (проведення практичних та лекційних занять).

Педагогічна асистентська практика проводиться після вивчення курсів «Сучасні методи викладання у вищій школі», «Промоція наукового продукту», «Академічна риторика».

Проведення педагогічної асистентської практики передбачає три етапи:

- початковий (орієнтовний обсяг становить 1 кредит ЄКТС);
- основний (орієнтовний обсяг становить 1 кредит ЄКТС);
- заключний.

На **початковому** етапі практикант має:

- з'ясувати функції, мету, завдання практики;
- скласти індивідуальний план проходження практики;
- ознайомитися з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в Університеті;
- відвідати заняття провідних викладачів кафедри і факультету.

На **основному** етапі практики практикант має :

- розробити розгорнуті план-конспекти занять, обговорити їх з науковим керівником або керівником практики від кафедри;
- підготувати необхідні методичні та дидактичні матеріали, технології для проведення занять;
- провести на належному науково-методичному рівні заняття згідно індивідуального плану;
- організувати та провести для студентів захід виховного (позааудиторного, профорієнтаційного) спрямування, засідання наукового гуртка або проблемної групи;
- взяти участь у засіданнях кафедри, наукових семінарах (конференціях).

На **заключному** етапі практикант має:

- підготувати звітні матеріали за підсумками проходження практики і надати керівнику практики з метою перевірки та оцінювання;
- захистити результати практики у встановленому порядку.

Організатором та базою проходження практики є кафедра, за якою закріплений аспірант.

Для докторантів, зарахованих з посад науково-педагогічних працівників, які мають педагогічний стаж, або які поєднують навчання з науково-педагогічною діяльністю, практика рішенням кафедри може бути скорочена або перезарахована (за умови надання позитивної характеристики з місця роботи).

Загальне керівництво педагогічною асистентською практикою аспіранта здійснює завідувач кафедри, за якою закріплений аспірант.

Керівник практики від факультету узгоджує організаційні питання проведення практики з кафедрами, готує наказ про проведення педагогічної асистентської практики аспірантів.

Безпосереднє керівництво педагогічною асистентською практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики аспіранта здійснює науковий керівник чи керівник практики від кафедри, який:

- добирає тематику занять та академічні групи для проведення педагогічної практики;
- надає методичну допомогу практиканту у плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу аспіранта, відвідує його заняття та інші види роботи зі студентами, здійснює заходи щодо усунення недоліків у організації практики;
- оцінює роботу аспіранта і готує відгук про його роботу під час проходження практики.

Науково-педагогічне і методичне консультування аспіранта під час проходження педагогічної асистентської практики здійснює консультант від кафедри педагогіки, який консультує аспіранта:

- з питань навчально-методичного забезпечення проведення залікових занять, зокрема, використання сучасних освітніх технологій;

- з питань підготовки і проведення заходу виховного (профорієнтаційного) спрямування, позааудиторного заняття зі студентами;
- з питань оформлення документації.

4.Зміст педагогічної практики

Зміст педагогічної асистентської практики аспірантів узгоджений з напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальною, методичною, науковою і організаційною.

Навчальна робота аспірантів-практикантів включає:

- підготовку та проведення на належному рівні не менше двох лекцій у присутності керівника практики;
- підготовку та проведення на належному рівні не менше двох практичних (семінарських, лабораторних) занять у присутності керівника практики;
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів в процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні роботи тощо);
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших технологій навчання.

Методична робота аспірантів-практикантів включає:

- ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри та факультету;
- ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни (навчальна програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, теми і плани лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань (для поточного і підсумкового контролю));
- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно - методичні матеріали до практичних, семінарських, лабораторних занять, самостійної роботи);
- ознайомлення з тематикою курсових та кваліфікаційних робіт, інструктивно-методичними матеріалами до їх виконання і захисту;
- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять) провідних фахівців кафедри та факультету, інших аспірантів та їх педагогічний аналіз;
- підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем, препаратів, карток тощо);
- розробку завдань для поточного контролю знань студентів (тестів, запитань з повною відповіддю тощо);
- участь у методичній роботі кафедри;
- участь у вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-конференціях освітнього спрямування за допомогою мережі Інтернет.

Науково-педагогічна робота аспірантів-практикантів включає такі види діяльності (вибір узгоджується з керівником практики):

- участь у роботі кафедри;
- участь у проведенні наукових семінарів, конференцій кафедри, факультету, Університету;
- участь у залученні студентів до наукової роботи, підготовці та проведенні засідання студентського наукового гуртка/товариства/проблемної групи, конкурсу студентських наукових робіт;
- проведення моніторингового дослідження освітньої тематики.

Організаційна робота аспірантів-практикантів включає (один захід за вибором аспіранта):

- знайомство з системою виховної роботи Університету і факультету;
- проведення виховного заходу зі студентами академгрупи. Тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академгруп відповідних кафедр;
- розробку змісту і проведення тематичних екскурсій для студентів у музеях Університету (мінералогічному, Лесі Українки, історії Університету);

- знайомство з системою електронного навчання. Аналіз (розробка) лекції за темою дисертаційного дослідження для онлайн-платформи Prometheus (українського громадського проекту масових відкритих онлайн-курсів);
- підготовку і проведення профорієнтаційного заходу згідно плану роботи кафедри (факультету);
- підготовку і проведення зі студентами заходу культурно-спортивного спрямування згідно плану роботи факультету.

5.Методичне забезпечення

Основну функцію науково-методичного забезпечення педагогічної асистентської практики виконують навчально-методичні комплекси відповідних дисциплін.

З метою належного проведення педагогічної практики аспірантів на факультетах укладають інструктивно-методичні матеріали щодо проведення педагогічної асистентської практики аспірантів певної спеціальності як у паперовому, так і електронному вигляді.

6.Форми та методи контролю. Підведення підсумків практики

До захисту практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії подаються наступні документи:

1. Індивідуальний план проходження практики,
2. Відгук-характеристика керівника практики.
3. Портфоліо з матеріалами щодо виконання всіх завдань практики (у паперовому вигляді):
 - звіт про підсумки практики, що містить виклад проведеної під час практики роботи, зокрема: перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, виховних (позааудиторних, профорієнтаційних) заходів практиканта, перелік відвіданих занять, тощо;
 - розроблені плани-конспекти відкритих залікових занять (не менше однієї лекції, двох практичних, семінарських або лабораторних занять),
 - аналіз одного з відвіданих занять викладачів або інших аспірантів (лекції, практичного, семінарського, лабораторного заняття),
 - підготовлені дидактичні матеріали, наочні засоби навчання (презентації), матеріали, що ілюструють використання інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій під час проведення занять (кількість, назва, теми).
 - план-конспект виховного (позааудиторного, профорієнтаційного) заходу або засідання наукового гуртка/проблемної групи, що провів аспірант.

Документація подається керівнику практики в строки згідно з затвердженим планом роботи.

До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які у повному обсязі виконали індивідуальний план практики і надали пакет документів, передбачених Програмою.

Результати практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку - характеристиці керівника практики,

Підсумковий контроль з педагогічної асистентської практики відбувається у формі диференційованого заліку. При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати оцінювання з усіх видів робіт (навчальної, методичної, організаційної), передбачених програмою практики. Оцінювання діяльності аспіранта-практиканта здійснюється згідно Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Критерії оцінювання роботи аспірантів-практикантів

Рівень науково-методичної підготовки:

- рівень фахових знань і методики викладання фахових дисциплін;
- знання теоретичних основ планування освітнього процесу, обліку та контролю знань та умінь студентів у закладі вищої освіти;
- знання нормативно-правової та службової документації, уміння працювати з науковими першоджерелами для вирішення завдань практики;

- обґрунтованість планування видів навчальних занять: усвідомлення освітніх цілей і завдань; доцільність змісту, форм і методів роботи зі студентами; творча інтерпретація інноваційних педагогічних технологій;
- оформлення методичних розробок занять і виховних заходів відповідно до дидактичних вимог;
- уміння цілеспрямовано спостерігати та аналізувати різні форми навчально-виховної роботи зі студентами;
- ґрунтовність самоаналізу (власної педагогічної діяльності) та аналізу роботи колег.

Рівень сформованості системи професійно-педагогічних умінь і якостей викладацько-педагогічної діяльності аспіранта-практиканта:

- відповідність лекційних, практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять сучасним дидактичним вимогам до навчальних занять у закладах вищої освіти;
- володіння методикою організації та проведення різних видів діяльності зі студентами;
- ефективність застосування та творча інтерпретація інноваційних педагогічних технологій;
- якість підготовки, організації і проведення заходу виховного (профорієнтаційного) спрямування.

Докторант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку університету, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

Докторант відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план і згідно з Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету міністрів від 23 березня 2016 р., підлягає відрахуванню.

Докторант повинен надати звітну документацію про проходження практики у відділ аспірантури та докторантури під час семестрового або річного звіту згідно навчального плану підготовки аспірантів (Додаток А, Б).

Оцінювання результатів практики

Захист практики оцінюється у 30 балів: враховується вичерпність, правильність і переконливість відповідей аспіранта, якість оформлення звіту.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Педагогічна практика оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Незараховано (необхідне перескладання)

Результати педагогічної практики керівник практики заносить до заліково-екзаменаційної відомості. Диференційованій оцінці з боку керівника практики підлягають всі завдання, які виконує аспірант. Лекції та практичні заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання. Кінцева узагальнена оцінка затверджується кафедрою фізичної географії. Вона повинна враховувати рівень виконання завдань практики та зміст наданих документів. Докторант, робота якого визначена як незадовільна, зобов'язаний пройти практику повторно без відриву від занять.

7.Рекомендовані джерела та інформаційні ресурси

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти; Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. № 776.
4. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266; Наказ МОН України від 06 листопада 2015 р. № 1151.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344.
6. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261.
7. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266.

Основна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник / А.М. Алексюк. - К.: Либідь, 1998. - 560 с.
2. Біляковська О.О. Дидактика вищої школи: навч. посібн. / О.О. Біляковська, І. Я. Мицишин, С.Б. Цюра. - Львів: ДНУ імені Івана Франка, 2013. - 360 с.
3. Вітвицька С, С, Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька: - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 384 с.
4. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
5. Гусак П. М. Підготовка учителя: технологічні аспекти : монографія / М. П. Гусак. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – 278 с.
6. Гусак П. М. Технологія засвоєння студентами дидактичної теорії : монографія / М. П. Гусак. – Луцьк : Вид-во Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1996. – 115 с.
7. Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Волинська область : монографія / Ред. рада : В. Г. Кремень (голова) [та ін.] ; редкол. : І. Я. Коцан (голова) [та ін.]. – К. : Знання України, 2009. – 415 с.
8. Інноваційні педагогічні технології: теорія і практика використання у вищій школі: [монографія] / І.І. Доброскок, В. П. Коцур, С. О. Пікітчина та ін. - Переяслав-Хмельницький, 2008. - 284 с.
9. Концепції розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.eov.ua>
10. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи / А.І. Кузьмінський.- К.: Знання, 2005.-486
11. Лекції з педагогіки вищої школи / За ред. В. І, Лозової. - Харків: ОВС, 2006. - 496 с.
12. Мачинська М.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.І. Мачинська, С.С. Стельмах. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. - 180 с.
13. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / О. В. Малихін, І.Г'. Павленко, О.О. Лаврентьева, ГЛ. Матукова. - К.: КИТ, 2014. - 262 с.
14. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи / О.Т. Мороз, О.С. Гіадалка, В.І. Юрченко. - К.: НПУ, 2003. - 267 с.
15. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі / В.М. Нагаєв: Навч. посібн. - К.: Центручбової літератури, 2007. - 232 с.
16. Організація асистентської педагогічної практики: (методичні рекомендації для аспірантів/ад'юнктів II року навчання) / С.А. Вижва, А.А. Марушкевич, С.С. Спіцин та ін. - Київ-Піжин: Видавець Лисенко М.М., 2015.-148 с.

17. Ортинський В.Л. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 472 с.
18. Освітні технології: навч.-метод, посіб./ за заг. ред. О.М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. - 256 с.
19. Педагогіка вищої школи / за ред. З.Н. Курдянд. - К.: Знання, 2005. - 399 с.
20. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. - 2-е вид., допов. і переробл. - К.: Вища школа, 2004. - 349 с.
21. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи; підручник.-3-є вид. /Л.Г. Подоляк. В.І. Юрченко. К: Каравела, 2011. - 360 с.
22. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Практикум: навч. посіб./Л.Г. Подоляк. В.І. Юрченко: - К.: Каравела, 2008. - 335 с.
23. Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції: колективна монографія / під наук. ред. проф. О.С. Цокур. - Одеса: СПД Бровкін О.В., 2012.-160 с.
24. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.І. Слєпкань. - К.: Вища школа, 2005. - 240 с.
25. Теорія і методика професійної освіти: навч. посібник / За ред. З. П. Курдянд. [Електронний ресурс] URL: http://pidru4niki.com/1584072055039/0edaaoeika/teoriva_i_metodika_profesijnoyi_osviti
26. Трайнев В.А. Дистанційне навчання і його розвиток (Обобщение методологии и практики использования) / под общ. ред. В.А. Трайнева. - М.: Дашков и К., 2008, - 293 с.
27. Трайнев В.А. Повышение качества высшего образования и Болонский процесс. Обобщение отечественной и зарубежной практики / В.А. Трайнев. - М.: Дашков и К., 2008. - 390 с.
28. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула. - К.: «Академвидав», 2006.-352 с.
29. Цокур О. С. Педагогіка вищої школи. Вип. 2. Педагогічний менеджмент: навчально-методичний посібник / О.С. Цокур. - Одеса: «Юридична літ-ра», 2002. - 68 с.
30. Чернілевський Д.В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посібн./ Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук. - Вінниця: Війн, соц.-екон. ін.-тут Ун-ту "Україна", 2006. - 402 с.

Допоміжна література

1. Астахова К. Університетський викладач в умовах переходу суспільства до інноваційної економіки: вектори змін / Катерина Астахова // Вища школа. - 2010. - №2. - С. 41-47.
2. Локшина О. І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід // Педагогіка і психологія. - 2003. - С. 108-116.
3. Мельничук Михайло, Калько Андрій До особливостей викладання наук про Землю // Knowledge.Education.Law.Vanagement (KELM) 2021 № 5(41).vol.2 С.3-7

Інформаційні ресурси

<http://mort.gov.ua>

<http://eenu.edu.ua>

<https://ra.eenu.edu.ua/viddil-aspirantury-i-doktorantury/normatyvno-pravova-baza/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра фізичної географії

ЗВІТ

про проходження педагогічної практики

Аспіранта _____

Кафедри _____

Спеціальність _____

Завідувач кафедри

Науковий керівник

Науковий керівник: П.І.Б.

Період проходження: день/місяць день/місяць, рік

Загальний обсяг годин:

План проходження практики

Зміст роботи	Дата				
Складання індивідуального плану стажування					
Знайомство з організацією навчально-виховного процесу кафедри					
Відвідування аудиторних занять викладачів кафедри					
Розробка змісту лекційних занять та методична підготовка					
Розробка змісту практичних занять та методична підготовка					
Участь в оцінюванні якості різних видів робіт слухачів та студентів					
Індивідуальна робота зі слухачами та студентами					
Підготовка звіту про педагогічну практику					